

Opmerkelijke waarnemingen

Tettigonia cantans (Kleine groene sabelsprinkhaan):
1 ex. (gefotografeerd). Recreatiegebied Noord-Aa ten
noorden van Zoetermeer, 16 augustus 1996 door Adrie
van Heerden.

Oecanthus pellucens (Scopoli, 1763) (Wijnkrekel):
Delft, 13 en 18 augustus 1995 door K. Mostert.
Een bericht over deze nieuwe soort voor Nederland
volgt in Entomologische Berichten later dit jaar.

Veel waarnemingen van *Chorthippus biguttulus* in de noordelijke helft van Zuid-Holland in 1995

door K. Mostert & A. van Heerden

Tijdens de warme juli- en augustus-maand van 1995
werden in het veenweidegebied van Zuid-Holland op
tientallen plaatsen ratelaars (*Chorthippus biguttulus*)
aangetroffen. Op de meeste plaatsen ging het echter
om één of enkele exemplaren.

De soort werd onder meer aangetroffen in de Vliet-
landen bij Maasland (37-35), bij Vlaardingen (37-36),
bij Delft (37-25), Den Hoom (37-15), Den Haag (30-
45), Leidschendam (30-46), Wassenaar (30-36), Zoe-
termeer (30-47), Leiden (30-38), Capelle aan de IJssel
(37-28), Waddinxveen (31-51), omgeving Boskoop
(31-41), Alphen aan de Rijn (31-42) en de omgeving
van Bodegraven (31-42).

Vrijwel alle waarnemingen werden verricht in natuur-
reservaten (schraallanden), in grazige delen van recrea-
tiegebieden bij steden of langs hoge taluds van snel-
wegen.

Veel van deze plaatsen waren in de voorliggende jaren
1992 t/m 1994 intensief onderzocht zonder dat de
soort werd waargenomen.

De areaalgrens in Zuid-Holland viel begin jaren ne-
gentig nog grotendeels samen met met regelmatig
voorkomen van warme dijktaaluds in de zuidhelft van
de provincie. De soort komt dan ook talrijk voor op de
voormalige eilanden ten zuiden van de Nieuwe Water-
weg en de Lek.

Ten noorden van de Nieuwe Waterweg was de soort
slechts op een enkele plaats bekend, onder meer bij
Hoek van Holland, Vlaardingen (med. B. van As),
Schiedam en in de Krimpenerwaard. De meest noord-
westelijke vindplaats van enkele jaren geleden betrof
een populaie langs een winterdijk van de Hollandse
IJssel tussen Gouda en Haastrecht (38-13).

Het lijkt er sterk op dat de soort zich tijdens de zeer
warme zomer van 1995 vrij massaal heeft uitgebreid
in noordwestelijke richting. Aangezien een groot deel
van het landelijke gebied hier bestaat uit voedselrijke
veenwiedengebieden en droogmakerijen zal de soort
zich hier zeker niet overal kunnen vestigen en handha-
ven. Wel is te verwachten dat de komende jaren in de
noordhelft van deze provincie op allerlei plaatsen
kleine populaties gaan ontstaan op taluds van snelwe-
gen, in recreatiegebieden en plaatselijk ook in schraal-
landen.

commentaar redactie:

De waarnemingen uit dit stuk staan niet alleen, ook
Erik van Nieukerken meldt veel nieuwe vindplaatsen
van de ratelaar uit Zuid-Holland. Nadere gegevens
hieromtrent volgen in de atlas.

Op 12 september 1995 vond ik tijdens een rondgang
door de botanische tuin van het Zuiderpark college te
Rotterdam (amerf. 93-433) een Zanddooptje (*Tetrix
ceperoi*). Deze tuin van 600 m² is geheel ingesloten
door hoogbouw van 40 tot 70 m hoog. De tuin is
opgebouwd uit bouwpuin overdekt met aarde en zand
en grenst aan een ijle grasvlakte op zanderige grond,

afkomstig uit tuincentra.

Ik vraag mij hierbij af of er hier sprake zou kunnen zijn van versleping middels dit zand? Andere populaties, zoals in het Voornse Duin, liggen kilometers ver weg. Voor zover ik weet is dit namelijk de eerste waarneming van het Zanddoortje in de regio Rotterdam.

(Zie ook Nieuwsbrief Saltabel 10: 19) Henk Gaasbeek

commentaar redactie:

Tetrix ceperoi is een hele goede vlieger die vaak op recent ontstane kale stukjes vochtig zand opduikt; een typische pionier. In Nederland is de soort vooral talrijk in het kustgebied waar zij soms in grote aantallen voor komt. Rotterdam ligt nog ruim in de strook waar je rondtrekkende individuen van deze soort zou mogen verwachten. Van versleping met zand is dus zeer waarschijnlijk geen sprake. Het zou wel interessant zijn te weten of de soort zich in deze tuin weet te vestigen en hoe lang deze populatie vervolgens blijft bestaan, of dat het bij dit ene dier blijft.

(H.D. & J.J.W)

Overige waarnemingen

Eind juli 1994 bevond ik mij in de zuid-Franse stad Apt, bij de ingang van de plaatselijke V.V.V. Wat verbaasd zag ik boven de ingang op zo'n 3 meter een zadelsprinkhaan, mogelijk van het *Ephippiger ephippiger diurnus* complex. Opvallend was dat de muurkleur precies de kleur van de sprinkhaan was, namelijk zwavelgeel. (zie foto)

(n.a.v. Nieuwsbrief Saltabel 7, 1992) Henk Gaasbeek

